

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 26. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Augusztusban indul a Petőfi Sándor-program

Augusztusban indul teljes létszámmal a Kárpát-medence szórvány magyarságának megerősítését célzó Petőfi Sándor-program - mondta a nemzetpolitikai államtitkár a „Szerbia és a szerbek, anyaország és a régió” című nemzetközi konferencián. Potápi Árpád János rámutatott: a Kőrösi Csoma Sándor-program mintájára indított program az egykori monarchia területére terjed ki, érintve Romániát, Ukrajnát, Szerbiát, Horvátországot, Szlovéniát, Ausztriát, Szlovákiát, Csehországot, Bosznia-Hercegovinát, Macedóniát és Dél-Lengyelországot. A program keretében ötven magyar fiataalt küldenek ki, a cél a szórványterületeken fogyásban lévő magyarság identitásának megerősítése, a közösségi hálózatok kiépítésének segítése. Érinti a vajdasági magyarságot az idei tematikus program, a külhoni magyar szakképzés éve. A népszámlálási adatokra utalva rámutatott: 1991 és 2011 között szinte kivétel nélkül azt lehetett látni, hogy a magyarság számaránya és a száma is fogyatkozott, csökkent. Drámai a csökkenés a szórványterületeken, miközben a tömbmagyarság területein kicsi vagy nincs is - jelezte. A nemzetpolitika két legfontosabb célterülete így a Kárpát-medence és a diaszpóra - hangsúlyozta Potápi Árpád János, aki az alaptörvényt idézve jelezte: alkotmányos kötelességük foglalkozni a külhoni magyarsággal. Kifejtette: a nemzetpolitikai stratégia átfogó célja a közösségek gyarapodása számbeli, gazdasági, szellemi és jogi értelemben. A nemzetpolitikára fordítandó összeg 2015-ben 17,62 milliárd forint - közölte. A honosításról szólva beszámolt arról, hogy eddig csaknem 750 ezer kérelem érkezett, és mintegy 700 ezren tettek esküt. Beszámolt arról a tervről is, amely szerint magyar emigrációs és diaszpóráközpontot alakítanak ki a Magyarság Házában. A központ feladata a diaszpóragyűjtemények feldolgozása adatbázisban, kutatási célokra, a kapcsolat erősítése a diaszpórában élőkkel, a magyar emigráció történetének bemutatása állandó és időszakos kiállításokon, valamint tudományos és ismeretterjesztő előadások, konferenciák szervezése.

Egyes szomszédos országokban magyarelles tevékenységek tapasztalhatók

A szomszédos országok közül jó néhányban tapasztalhatók kifejezetten magyarelles fellépések, az Információs Hivatalnak (IH) ezek ellen is küzdenie kell - mondta Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter az Országgyűlés nemzetbiztonsági bizottsága előtt kedden, az éves meghallgatásán. Az IH felügyeletét ellátó miniszter elmondta: a kormány támogatja a Kárpátalján élő magyar kisebbséget, célja megvédeni az ott élők érdekeit. A magyar hírszerzésnek és közigazgatásnak napi kihívás, hogy a kárpátaljai magyaroknak háttérrel nyújtson, támogatást adjon, mert ezt a munkát Ukrajna gátolja, ami „diplomácia koccanásokhoz” vezet - közölte. Romániában koncepcionális büntetőügyek indultak magyarok ellen, a kormányzat kifejezetten magyarelles akciókat hajt végre „az igazságszolgáltatás és a transzparencia jelszavával és álszavával” - fogalmazott. Az

igazságszolgáltatásban tapasztalható magyarelles fellépés során a magyar történelmi egyházak mozgásterének, anyagi helyzetének a destabilizálására törekednek, ami sérti a szabad vallásgyakorlás jogát is - tette hozzá. Megjegyezte: jelen pillanatban nem tudják megítélni, ezeknek az akcióknak van-e közük az Egyesült Államok és a román kormány közötti szoros együttműködéshez. Lázár János hangsúlyozta: Magyarország nem mondhat le a Kárpát-medencei magyarok érdekeinek folyamatos védelméről, és ebben nagy szerepe van az Információs Hivatalnak.

A magyar reformátusok ismerik a megmaradás és a megtartás útját

A magyar reformátusok ismerik a Kárpát-medencei magyarság megmaradásához és megtartásához vezető utat - jelentette ki Orbán Viktor szerdán Budapesten. A miniszterelnök a Generális Konvent fővárosi találkozója alkalmából, a Kálvin téri református templomban tartott szerda esti istentiszteleten azt mondta: „az a feladat méretett ki ránk, hogy megtaláljuk az utat”, amely a magyarság megmaradásához és megtartásához vezet a Kárpát-medencében. Orbán Viktor beszédében hangsúlyozta, a számtalanszor feltett kérdés ismét súlyos értelmet nyer: milyen jövő vár a magyar nemzetre a Kárpát-medencében? A válasz ugyanaz mint az elmúlt évszázadokban: megmaradni és megtartani - mondta, majd úgy folytatta: „megmaradni és megtartani olyan háborúk közepette, amelyeknek kirobbanásához vajmi kevés közünk van, és amelyek által semmit sem nyerhetünk, de mindent elveszíthetünk”. Orbán Viktor felidézte, a 16. században a protestáns prédikátorok azzal a küldetéssel járták a török hódoltság alá vetett vidékek falvait, hogy megtartsák az ott élőket „keresztyénnek és magyarnak”. Így történhetett, hogy ami Mohácsnál katonailag és politikailag elveszett, azt kulturális és lelki értelemben visszahódította Genf, Sárospatak és Debrecen - mondta, hozzátéve: így történhetett továbbá, hogy 2009-ben - emlékezve arra a kötelességre, amellyel a mai és a jövőbeni magyar reformátusok nemzetük iránt tartoznak - a magyar református egyháznak „a különböző országokba szagatott részei” közös alkotmányt fogadtak el. „Amit Isten egybeszerkesztett, azt Trianon és a kommunizmus szét nem szakíthatja” - jelentette ki Orbán Viktor. Azt mondta, hat évvel ezelőtt „öt évszázad kötelékei és abroncsai nyertek megerősítést, amelyek segítségével a magyar reformátusok teljesítve történelmi hivatásukat ma is összefogják az erdélyi magyarságot a Dunántúllal, a Felvidékkel a Dunamellékkel, a Tiszántúllal a Kárpátaljaival, a Tiszán innen a Délvidékkel és a tengerentúllal”. Orbán Viktor kijelentette: „Magyarország felelős vezetői ma azt kéri Önöktől, hogy amint az elmúlt fél évezredben úgy a következő évtizedekben is segítsék a nemzetet”. „Álljunk ki közösen Kárpátaljáért, ahol szociális katasztrófa fenyeget és álljunk ki közösen Erdélyért” - szólított fel a kormányfő, aki köszönetet is mondott azért, hogy bajbajutott magyar családok ezreinek sikerült segíteni Kárpátalján. „Legyünk és maradjunk is tovább egymás munka- és szolgatársai, hogy együttes erővel küzdhessünk a magyarság megmaradásért és megtartásért a Kárpát-medencében” - zárta beszédét Orbán Viktor.

A Generális Konvent a kétnapos budapesti ülésének zárónyilatkozatában a magyar nemzetrészeket ellehetetlenítő intézkedésekre hívta fel a figyelmet. „A Generális Konvent aggodalommal tekint Szlovákiában, Ukrajnában és Romániában azon köznevelést érintő törvények hatálybalépésére, amelyek a szülőföldjükön, anyanyelven folytatható oktatás terén méltatlanul sújtják a magyar közösségeket, és felhívja Magyarországnak kormányának figyelmét is a magyar nemzetrészeket ellehetetlenítő intézkedésekre” - olvasható a találkozót követő sajtótájékoztató közreadott nyilatkozatban. Bogárdi Szabó István püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke elmondta, a plenáris ülésen tárgyaltak Kárpátalja nehéz helyzetéről, a romániai magyar reformátusok ügyeiről, a diaszpóra reformátusságáról, egyházalkotmányi kérdésekről, a közös képviseletről, valamint a reformáció 500. évfordulója jubileumának megünnepléséről.

A magyar parlament előtt a VMSZ gazdaságfejlesztési stratégiája

A Vajdasági Magyar Szövetség gazdaságfejlesztési stratégiáját tárgyalta a magyar parlament vállalkozásfejlesztési bizottsága. A magyar kormány eddigi, oktatási, kulturális és művelődési célra adott támogatásával nem lehet a szülőföldjükön megtartani a vajdasági magyar embereket, ennél többre, a helyi vállalkozások támogatására van szükség, hogy munkához jussanak az ott lakók, ezért készítette el a VMSZ a gazdaságfejlesztési stratégiáját – mondta Pásztor István, a párt elnöke a bizottság ülésén Budapesten. A magyar parlament vállalkozásfejlesztési bizottsága elnöke hívta meg Pásztor Istvánt a budapesti ülésre. Volner János, jobbkios politikus azt a listát kifogásolta, amelyet a Vajdasági Magyar Szövetség készített a gazdaságfejlesztési stratégiája kapcsán. A Jobbik szerint a VMSZ pártpolitikai pénzosztást tervez. Erről azonban szó sincs, szögezte le Pásztor István. A VMSZ elnöke úgy fogalmazott, tiszta lélekkel ment el az ülésre, hiszen pártjának semmi takargatnivalója sincs. „Semmi fű alattit nem bonyolítottunk le, és ilyen jellegű szándékaink nincsenek, nem voltak, nem ez mozgat bennünket. Hanem az mozgat bennünket, hogy kapaszkodót biztosítsunk a vajdasági magyaroknak, a vállalkozóknak, a munkavállalóknak, hogy a szerb állam által nyújtott lehetőségeken túlmenően plusz olyan forrásokat tudjunk biztosítani, ami a megmaradásnak, a megkapaszkodásnak, a munkahelyteremtésnek, a kenyérkeresetnek a lehetőségét tudja biztosítani.” Pásztor István az ülésen mindenkit arra kért, hogy hagyják abba a VMSZ erőfeszítéseinek, ambícióinak és célkitűzéseinek a lejáratását. Hangsúlyozta, az említett lista azt a csaknem 40 cég adatait tartalmazza, amelyeket felkértek, hogy írják össze fejlesztési elképzeléseiket, hogy bemutassák a magyar kormánynak azokat. A párt két éve dolgozik gazdaságélénkítő programján. Úgy tartják, ez a közösség szülőföldön maradását és boldogulását segítené elő. A VMSZ választási programjában is szereplő gazdaságélénkítési programra a magyar kormány többek között mintegy 11 milliárd forint támogatást biztosítana, kedvezményes gazdaságfejlesztési hitelek formájában.

Elfogadta az új választási törvényt a képviselőház

Elfogadta a képviselőház szerdán az új parlamenti választási törvényt, amelynek értelmében Románia - kisebb módosításokkal - visszatér a 2008 előtt alkalmazott megyei pártlistás, arányos választási rendszerhez. A szenátus által már korábban megszavazott jogszabály alapján a képviselőháznak várhatóan 330, a szenátusnak pedig 136 tagja lesz. A képviseleti norma szerint 73 ezer állampolgárra jut egy képviselő, és 168 ezer polgárra egy szenátor. Várhatóan 18 nemzeti kisebbség egy-egy képviselője jut kedvezményesen mandátumhoz, a külföldön szavazó román állampolgárok négy képviselőt és két szenátort küldenek a kétkamarás bukaresti törvényhozásba a számukra megszervezendő 43. választókerületből. Romániának 41 megyéje van, rajtuk kívül Bukarest egy különálló választókerületet alkot. A külföldön állandó vagy ideiglenes lakcímmel rendelkező állampolgároknak a választás évében - április elsejétől kezdődően a választás dátumának kihirdetéséig - lehetőségük lesz arra, hogy előzetes regisztrációval jelezzék voksolási szándékukat. Ez a külföldi választási körök megszervezését, jobb területi eloszlását szolgálja. Akik nem regisztráltak, azok is leadhatják voksukat, de csak a külképviseleteken. Külföldön csak lakcímkártyával vagy a román útlevélben szereplő állandó külföldi lakcímmel lehet szavazni, de a román állampolgárok belföldön is már csak az állandó lakhelyüknek megfelelő megyében adhatják le voksukat a parlamenti választáson. A belügyminisztérium útlevélosztálya szerint félmillió román szavazópolgárnak van állandó külföldi lakhelye, de a külföldön tartózkodó román vendégmunkások számát a hatóságok ennek többszörösére, 2-3 millióra becsülik. A parlamenti küszöb ötszázalékos marad, a regionális pártok képviselőjéhez jutását alternatív küszöb is könnyíti: azok az - országos szinten öt százalék alatt teljesítő - politikai alakulatok is bejutnak a parlamentbe, amelyek négy megyében megszerzik a voksok legalább 20 százalékát. A két pártból álló választási szövetségek számára a küszöb nyolcszázalékos, a három pártból álló koalícióké kilenc, míg a négy vagy több politikai alakulat összefogásával létrehozott választási szövetségnek az országos szinten leadott voksok tíz százalékát kell megszerezniük. A törvény hatályba lépéséhez már csak az államfő aláírására van szükség. A parlamenti választásokat jövő ősszel tartják.

Az új választási törvény sem teszi lehetővé, hogy két magyar párt jusson képviselőjéhez a parlamentben - mondta az MTI-nek Márton Árpád, az RMDSZ képviselőházi frakcióvezető-helyettese. Márton Árpád, aki az RMDSZ képviselőjében vett részt a választási törvényesítést kidolgozó különbizottságban, az MTI-nek elmondta: az alternatív küszöb a regionális pártok számára biztosíthat parlamenti képviselőt. Arra a kérdésre, hogy mennyiben enged teret ez a választási törvény az erdélyi magyarságon belüli politikai pluralizmusnak, Márton Árpád azt mondta: a parlamenti képviselőt veszélyeztető helyzetet teremt az, ha több magyar párt verseng majd a közösség

szavazataiért. Az RMDSZ képviselője szerint az alternatív küszöb a választási szövetségekre nem alkalmazható, azt pedig kizártnak tartja, hogy két egymással versengő magyar politikai alakulat is átlépje az alternatív választási küszöböt. Kifejtette: Hargita és Kovászna megyében akár két párt is teljesítheti a 20 százalékot, de Maros megye már "limiten van", és nincs még egy olyan megye, ahol a magyarság aránya meghaladja a 40 százalékot. Fennáll viszont a veszélye annak, hogy egyik magyar párt sem éri el a parlamenti küszöböt, vagy a magyar frakciója kisebb lesz a többi (kedvezményesen képviselőre jutó) kisebbség 18 fős frakciójánál - mondta.

Washington: Bukarest diszkriminálja a magyarokat

A romániai magyar kisebbséget ért hátrányos megkülönböztetésekre is kitért a szerdán közreadott éves emberi jogi jelentésében a washingtoni külügyminisztérium. A tavalyi állapotokat tükröző dokumentum felidéri: a romániai magyar közösség tagjai továbbra sem használhatják anyanyelvüket az igazságszolgáltatásban, több város önkormányzata megtagadja a kétnyelvű helységnévtáblák elhelyezését, sok esetben pedig megtiltják a székely zászló kitűzését a magyarok lakta vidékeken. A jelentés emlékeztet: a legfelsőbb bíróság a román közösségre nézve diszkriminatívnek ítélte meg a magyar többségű települések önkormányzatainak azt az igényét, hogy a helyhatóságok hivatalnokai beszéljék a magyar nyelvet. A dokumentum felidéri azt is, hogy az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) elutasította az RMDSZ-nek az Oktatás Minőségét Ellenőrző Ügynökség (ARACIS) elleni panaszát. Az RMDSZ azt sérelmezte, hogy az ARACIS szerint a rezidens orvosok csak románul beszélhetnek a páciensekkel. A moldovai csángók helyzetéről a jelentés megállapítja: a régió egyes településein a hatóságok megakadályozták a budapesti finanszírozású magyar oktatási program lebonyolítását.

Román külügy: a korrupció elleni harc nem etnikumfüggő

A román igazságszolgáltatás reformja és a korrupció elleni harc nincs tekintettel az állampolgárok etnikai vagy felekezeti hovatartozására, eredményeit pedig európai szinten is elismerik – jelentette ki a bukaresti külügyminisztérium csütörtökön Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter kijelentéseire reagálva. A román külügyi tárcát a Mediafax hírügynökség reagáltatta arra, hogy Lázár János az Országgyűlés nemzetbiztonsági bizottsága előtt kedden a szomszédos országokban tapasztalt magyarelles fellelésekről beszélt. A román külügyminisztérium közleményében megjegyzi: „általában” nem kommentálja a magyar hivatalosságok „provokáló” megnyilatkozásait, amelyek „tartalmilag nem túl hitelesek”. A kommuniké szerint Románia a kommunizmus idején elkobzott egyházi tulajdonok visszaszolgáltatásában nem alkalmaz etnikai vagy vallási diszkriminációt. Bukarest nem ért egyet azzal a – magyar félnek tulajdonított – állítással sem, miszerint „tudatos nemzetközi összeesküvés”

akadályozná a román és a horvát gázhálózat összekapcsolását a magyar hálózattal. Megjegyzik: ebben a témában „európai szintű koordináció” zajlik Románia és Magyarország között.

Oprea jelenlétében vonták fel Csíkszeredában a román óriászászlót

Gabriel Oprea ideiglenes román miniszterelnök jelenlétében vonták fel pénteken egy 28 négyzetméteres román zászlót Csíkszeredában a Hargita megyei rendőrség épülete előtt. Gabriel Oprea a román zászló ünnepe alkalmából mondott beszédében katona neveltetésére hivatkozva emelte ki a nemzeti értékek jelentőségét. Utalt a geopolitikai helyzetre és azokra a külső kihívásokra, amelyek közepette Romániának helyt kell állnia. Említést tett arról a véráldozatról, amelyet Erdélyben és a világon bárhol a románok hoztak a nemzeti terület megvédéséért. „Csak együtt, vallási, etnikai hovatartozástól, vagy politikai nézetektől függetlenül szolgálhatjuk az országot, védhetjük állampolgárait, megmutatván, hogy valódi románok és valódi európai állampolgárok vagyunk” – jelentette ki az ideiglenes román miniszterelnök. Gabriel Oprea azt is elmondta: „az állami intézmények a demokratikus állam tartópillérei, és egy olyan modern államban, mint Románia, csak ezek hivatottak a nemzeti szimbólumok terjesztésére és védelmére”. Mircea Duşa védelmi miniszter rövid beszédében megemlítette, hogy a miniszterelnökkel együtt jelen akart lenni Csíkszeredában, a megye legnagyobb román lobogója felvonásánál.

A VMSZ javaslatai a szerbiai politikai rendszer megváltoztatására

Belgrádban ismertette a Vajdasági Magyar Szövetség a szerbiai politikai rendszer megváltoztatására vonatkozó javaslatait a párt köztársasági parlamenti frakcióvezetője. Pásztor Bálint elmondta, a VMSZ szerint az alkotmányra kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni, mivel értelmetlen a vonatkozó jogszabályokat módosítani az alaptörvény változtatása nélkül. Pásztor Bálint kiemelte, Vajdaságnak több, az alkotmány által garantált jogkörrel kellene rendelkeznie. A párt fontosnak tartja a nemzeti tanácsok jogköreinek pontos meghatározását. Szerintük az alkotmányba kell foglalni a nemzeti tanácsok jogosítványait és finanszírozását. A frakcióvezető rámutatott, hogy szükséges az alkotmányban meghatározni a jogszabályok hierarchiáját, a nemzetközi jognak elsőbbséget kell adni a szerbiai törvények felett, valamint valódi alapot kell létrehozni Szerbia uniós tagságának.

Magyarország nem hagyja magukra a kárpátaljai magyarokat

A kárpátaljai magyarság jogi helyzetéről tájékozódott 2015. június 25-én Ungváron Trócsányi László igazságügyi miniszter, aki a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnökségének tagjaival és Kárpátalja megye vezetőivel folytatott megbeszéléseket. A KMKSZ vezetésével tartott találkozót követően Trócsányi László, aki kétnapos munkalátogatásra érkezett a Magyarországgal szomszédos ukrainai megyébe, az MTI érdeklődésére elmondta, Kárpátaljai látogatásának célja elsősorban az, hogy igazságügyi miniszterként közelebbről megismerje a helyi magyarság s általában véve az ukrainai kisebbségek jogi helyzetét, különös tekintettel a kárpátaljai magyar tannyelvű oktatást érintő jogszabályokra. Hozzátette: „a KMKSZ vezetőivel folytatott megbeszélés során összehasonlítottuk a kárpátaljai magyarság és a többi határon túli magyar közösség helyzetét, külön érintve a délvidéki magyarság autonómiájával kapcsolatos kérdéseket. Szóba került az is, miként lehetne felvetni nemzetközi szinten, hogy az Ukrajnában egyébként meglévő jogszabályok gyakorlati alkalmazása sokszor problematikus.” Az igazságügyi miniszter azt is elmondta, hogy a KMKSZ vezetőivel áttekintették az ukrainai közigazgatási reform keretében tervezett decentralizáció ügyét, így a települések összevonása kapcsán felvetődő problémákat. Mint kifejtette, a megbeszéléseken szóba került, hogy Magyarország milyen szakmai támogatást tudna nyújtani a kárpátaljai magyar közösségnek a reformokat illetően, és az Igazságügyi Minisztérium hogyan segíthetné a KMKSZ-t nemzetközi jogi fórumokon. Trócsányi Lászlót hivatalában fogadta Vaszil Hubal, Kárpátalja megye kormányzója és Volodimir Csubirko, a megyei tanács elnöke. A megbeszéléseken részt vett Brenzovics László, a KMKSZ elnöke, az ukrán parlament képviselője és Volodimir Szmolanka, az Ungvári Nemzeti Egyetem (UNE) rektora, valamint a magyar és a jogi kar dékánjai. A találkozó után tartott sajtótájékoztatón az igazságügyi tárca vezetője kifejtette: vendéglátóival egyetértett abban, hogy Kárpátalján jelenleg legfontosabb kérdés, hogy béke és stabilitás legyen. „Arról biztosítottam tárgyalópartnereimet, hogy Magyarország mindent megtesz ennek érdekében, és minden segítséget megad ahhoz, hogy Kárpátalján kialakuljon egy európai struktúra, amelyben a gyakorlatban is működnek a jogszabályok” – fogalmazott. Megjegyezte, örömteli, hogy Kárpátalját eddig elkerülték a nagyobb konfliktusok. Trócsányi László azt is közölte, hogy az UNE vezetőivel megvitatta, miként lehetne fejleszteni a magyar nyelvű jogászképzést az ungvári egyetem jogi karán, beleértve a kárpátaljai jogászhallgatók magyarországi részképzését. Elmondása szerint szóba került az egyetemen magyar nyelven folyó képzés bővítésének lehetséges további magyarországi támogatása is.

